

TELEGRAFUL ROMAN.

Apere Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.,
rândul cu litere garmond.

Sublimitatea evangheliei.

IV.

Rugăciunea nu e plăcută lui Dumnezeu, dacă e isvorâtă din o inimă, care nu e luminată de schințele adevărului și ale iubirii. „Când aduci jertfa ta pe altar, — zice Mântuitorul, — și-ți vine aminte, că fratele tău are ceva în contra ta, lasă jertfa ta înaintea altarului, și te du și te împacă cu fratele tău, apoi vină iară și jertfește darul tău.”

Oamenii din vremile de înainte de Iisus Cristos nu știau nimica despre toate acestea. Evangelia a dat întâiu lumii noțiunea despre Dumnezeu în întreaga ei sublimitate și desăvârșire, și prin aceasta a pus omului înaintea ochilor un ideal mai înalt, care niciodată nu poate fi atins, prin care însă, chiar și numai prin simpla apropiere de el, omenimea devine tot mai curată, mai morală, mai desăvârșită. Și nu Dumnezeirea se umilește, apropiindu-se de om, ci omul se înalță spre Dumnezeire, și se preface în ființă desăvârșită!

Cei mai buni dintre înțelepții neamurilor au dat omului sfatul următor: „Ascultă de glasul conștiinței”. Iar Moise a spus poporului său israelitean: „Fi credincios poruncilor Domnului și Dumnezeului tău, căci el e puternic”. Iisus Cristos însă și-a instruit astfel învățăceii: „Conștiința poate să greșască. Legea e jug pentru servitori. Voi însă să priviți în sus, spre icoana dumnezeirii. Fiți desăvârșiți, precum desăvârșit este tatăl vostru cel din ceruri. Icoana lui e legea noastră, Duhul său e puterea noastră”. De aci încolo cel mai înalt legiuitor pentru întreaga viață omenească, adevăratul stăpânitor al gândirii omenești, al doririlor și al acțiunilor are să fie Duhul lui Dumnezeu!

Nici litera moartă și nici forma înțepenită nu vor mai pune în lan-

turi de aci încolo, și nu vor împede ca libera și via gândire a omului, căci spiritul liber și luminat, care nu mai e legat și strâns în torme ruginite (dupăce fiul omului a ajuns domn și peste Sabat) poate să creeze și să nimicească, înaintând de jos în sus, iar de sus ajungând la desăvârșire!

În puterea aceasta spirituală, care e o particularitate numai a religiei creștine, reșede chizeșia viitorului nesfârșit al mișcării progresive în sinul omenimei!

Să aruncăm o privire asupra țărilor în cari n'a străbătut creștinismul: Turcia, Persia, India, China, și altele. Acolo omenimea zace în somn adânc de mulți, de foarte mulți ani, cum zice poetul. Să facem apoi asemănare între această stare de somnolență spirituală, care dăinuește de veacuri, din aceste țări, și între neîntreruptul progres în viața socială la națiunile luminate de cuvântul evangheliei, și va trebui să recunoaștem, că tocmai creștinismul și spiritul isvorit din el a fost factorul principal al acestui proces neobiceinuit al dezvoltării sociale.

Numai evangelia, care a propovăduit pe Dumnezeu iubirii, pe părintele tuturor oamenilor, a pus bazele unei adevărate înfrățiri între oameni, a nimicit zidurile despărțitoare internaționale, a zdrobit lanțurile sclăviei, a ridicat la vază personalitatea omului, a ordonat să fie respectată valoarea morală în fiecare om, aparțină oricărei seminții, ori clase sociale.

„De acum înainte nu mai este aici nici Evreu, nici Grec, nu mai este nici slugă nici stăpân, nu mai este nici bărbat, nici muere, pentru că toți una sunteți în Iisus Cristos”. Așa seria marele apostol al păgânilor (Pavel), deschizând cu vorbele acestea o nouă epocă în istoria omenimei.

Recunoașterea aceasta a egalității între oameni înaintea lui Dum-

nezeu, a avut o influență neperitoare și decizătoare asupra întregii civilizațiuni europene. Ea a șters neconținut și șterge mereu deosebiriile de clase, cari dejosesc omenimea și a ridicat pe sclavi în scurtă vreme la poziție mai înaltă, însuflând omului sentimentul unei demnități înăscute.

Beniamin Kidd, autorul cărții admirabile de înțelepte și originale despre *evolufiunea socială*, zice așa: „Dacă ne punem întrebarea că în ce se cuprinde istoria dezvoltării legislației la popoarele europene în întreaga perioadă lungă, care se extinde până în zilele noastre, ne vom lovi de lucruri foarte interesante. Întreaga istorie a perioadei acesteia o putem reasuma în foarte puține cuvinte. E istoria unui șir de concesiuni, unele cerute de cei din partea, care amăsurat poziției ei, e neamăsurat mai slabă, dupăce e compusă în prima linie din clasele de jos, cari duc o viață grea și obositoare, și altele acordate de cealaltă parte, pe care e puterea, capitalul, viața comodă și influința socială, de partea pe care, fără să greșim, trebuie să o ținem de cea mai tare”.

Succesul celor nefavorizați în viață depinde deci nu atâta dela îndreptățirea pretensiunilor lor, cât mai mult dela aceea, că sub influința sentimentelor altruiste, exerciată asupra civilizațiunii noastre, clasele tari și avute perd credința în îndreptățirea de a li-se conserva o poziție specială privilegiată. Iși părăsesc deci întăriturile, își jertfesc pozițiile, și se învoesc să împartă drepturile cari odinioară erau numai ale lor, și cu alții.

Aici e de căutat adevărata însemnătate a icoanei surprinzătoare, pe care ne-o înfățișază istoria popoarelor creștine, și care pentru lumea de înainte de Iisus Cristos, era ceva cu desăvârșire imposibil.

ție cele de lipsă, atunci pretensiunile și cererile numai aveau sfârșit.

„Contele observă cu o privire soaretea sa îngrijitoare și iubitor de ordine cum era, o întoarcere grabnică dela calea apucată nu i-ar fi făcut mari griji. Numai gândul la Elga îi însufla oareși-care îngrijire. Oare ființa aceasta veselă, care plutea încunjurată în totdeauna în o veselie...? Dar trebuia să fie așa și contele îndeplinea aceia, ce era numai decât de lipsă de îndeplinit. Cu inima neliniștită intră în apartamentul Elgei. Dar ce plăcut fu el surprins, când, dupăce abia îi desfășură situația sa și necesitatea de a părăsi orașul, ca înșiși pe contul propriu să-și aducă în ordine starea financiară, derăpănată prin ușuritatea din timpul din urmă, deja la primul indicu i-se aruncă Elga la piept și declară voioasă, că ceace el dorește, ceace el poruncește, ea îl va asculta cu plăcere! La acestea curgeau lacrimi din ochii ei și ea ar fi căzut la picioarele lui dacă el n'ar fi împedat-o, dacă n'ar fi ridicat-o îmbrățișând-o cu dragoste.

„Au fost luate toate măsurile de pregătire pentru călătorie. Starschensky, care

Darea de seamă a deputatului Iulia Maniu.

(Fine.)

Iubiți cetățeni!

Nu așteptați dela mine să vă descriu cu deamărunț luptele ce le-am purtat anul trecut, pentracă zile întregi ar trebui să vă vorbesc neîntrerupt; vorba e să vedeți din câte vi-le spun cu ce greutate mari am avut să luptăm anul întreg. Știu, că cei mai mulți veți fi cetit din foile noastre românești acele vorbiri, în cari e depus crezul nostru național, iar cei cari nu știu ceti vor fi alergat la vecinul ca să afle despre lupta noastră. Repet: 'dacă n'am putut aduce rezultatul dorit, vina e a acelor mii de alegători, cari au dat votul lor vrăjmașului (Rușine să le fie!) Să sperăm că pe viitor fiecare Român se va ridica cu conștiință spre a-și pune pieptul pentru neam.

Al doilea lucru ce am avut să-l facem, a fost să-i silim să vie înainte cu legea pentru votul universal.

A promite și a face sunt două lucruri. Omul de omenie promite numai ceea ce crede că va putea împlini. Kossutiștii, Poporalii, Constituționali, adevăc partidule unguerești, s'au legat să facă multe lucruri. Când însă s'au văzut ajunși la oala cu carne și-au zis: „Mă, ar fi mai bine să nu facem votul universal. Cu vama și cu comanda nemțească vom mai face ce vom face, dar dacă vom aduce votul universal va ajunge poporul la putere, și atunci ce va mai fi de noi?”

Noi ne-am dat silința să constrângem guvernul să aducă legea aceasta. Silit de noi și de aceea, că în Austria s'a introdus votul universal, ministru-prezident a zis că se va face. Ei, dar cum se va face? Unii cer, ca numai cei ce știu scrie și ceti unguerește se poată vota, alții mai domoli cer numai să știe scrie în limba maternă. Apoi, e bine și frumos să ști scrie și ceti, dar precum darea nu se cere numai dela cei ce știu scrie și ceti, ci dela toți, așa și drepturi să nu li-se deie numai acestora, ci tuturor.

Mai departe arată deputatul cum cei dela putere cred, 'sau se fac a crede, că

deja de tinăr era obiceinuit cu singurătatea și toate bucuriile curții și ale orașului le gusta mai mult în bucuria ce o arăta soția sa, binecuvânta aproape nenorocirile cari l-au silit să se reîntoarcă la siul patriei sale dela țară. Elga pacheta și îngrijea de toate și în primele oare de după amiază ale unei zile calde de Maiu au sosit cu lăzile și pachetele în castelul strămoșesc, care reînoui și pus în cea mai bună ordine, prin cântec de priveghitoare și miros îmbătător de flori, rivalisa cu oricare palat al orașului.

„Îndată după sosire s'a putut întru câtva presupune de ce Elga s'a împăcat așa deodată cu schimbarea felului ei de traiu de până acum. Era în primele luni ale sarcinei și Starschensky năpădit de împlinirea tuturor dorințelor sale, nu mai cunoștea marginile fericirii sale.

„Primăvara și vara se strecurară în delectarea frumșei dela țară, în orânduiri nouă și în așteptări vesede. Pe când începu se cadă frunza și viscole aspre anunțau venirea iernii, sguindu ferestrele castelului, se apropie și ziua dorită, dar periculoasă a Elgei: ea născu și o fetiță mică, frumoasă ca un ânger, a fost pusă

FOIȘOARĂ.

Mănăstirea dela Sendomir.

Traducete, după Grillparzer.
(Urmare).

„În fine pași contele pe față cu intențiunile sale.

„Bătrânul staroste vărsa lacrimi de bucurie, Elga căzu roșind de sială și fără a putea zice un cuvânt în brațele lui și legătura era încheiată. Sărbări sgomotoase anunțau capitalei fericirea lui Starschensky și cercetarea multor petreceri il asigurau de complăcerea tuturor. Reținut în urma unui serviciu onorific la curte a început a se obiceinui cu sgomotul și cu strălucirea, ba afla acum chiar plăcere într'acestea, cel puțin intrucât afla și Elga plăcere, a cărei gust pentru desfătări sgomotocase tot mai tare eșiau la iveală. Dar nu era ea tinără, nu era ea frumoasă? Oare n'avea pentru ea, în urma atâtor nenorociri, fiecare veselie un farmec duplu, ca veselie și ca ceva nou? Contele era învoit și fericit. Numai ceva lipsea să-l

facă pe deplin fericit: trecuse deja un an întreg dela cununia lor și Elga încă tot nu da nici o speranță de a deveni mamă.

„Pe neașteptate însă beția fericirilor fu conturbată într'un mod foarte simțitor. Administratorul lui Starschensky, un om dovedit de foarte cinstit, apăru deodată, nori tulburi arătând pe fruntea-i brăzdată. Au început a pertracta în secret, a face socoteli, a compara și în fine se putea ușor vedea, că prin aceea ce s'a spusat pentru rudeniile Elgei, prin luxul cel mare în timpul din urmă, averea contelui era periclitată și era de lipsă a se lua grabnice măsuri de salvare. Meritul cel mai mare în această încurcătură îl aveau cei doi frați ai Elgei. Dupăcum nenorocirea îndreptează numai pe cei capabili de îndreptare, astfel în cazul de față dorul după plăceri al acestei părechi ușuratică a devenit, prin lipsa îndelungată, cu atât mai lacom. Avisați în lipsele lor la cassa contelui, s'au folosit în modul cel mai neomenos de această concesiune, și dupăce contele care inota în fericire, la întrebarea îngrijitoare a cassarilor săi, răspunse cam nervos: să nu se ia lucrul tocmai așa de exact și să le pună numai la dispo-

NOUȚĂȚI.

Ziua nașterii Majestății Sale Împăratului și Regelui Francisc Iosif I. a fost sărbătoare Dumineca trecută pretutindenea cu serviciu divin și festivități acomodată împrejurărilor locale.

În biserica noastră catedrală s'a oficiat sf. liturgie prin Excelența Sa I. P. S. domn Arhiepiscop și Metropolit Ioan, asistat de arhimandritul vicar arhiepiscopesc Dr. Pușcariu, protosințelul Dr. Eusebiu Roșca, de protopresbiterii Ioan Papiu și Moise Lazar și de diaconii George Joandrea și Vasile Stan.

La finea sfintei liturgii Înalt-preasfinția Sa a cetit rugăciunea pentru *Monarh* ascultată de credincioși plecați în genunchi.

În onoarea zilei Excelența Sa a intrunit apoi la ospitala sa masă pe asesorii consistoriali și onorațorii din loc. În decursul mesei Excelența Sa în cuvinte alese și bine simțite a închinat pentru sănătatea și îndelunga viață a Majestății Sale Împărat și Rege al nostru Francisc Iosif I.

În atențiunea învățătorilor. Aducem la cunoștință învățătorilor noștri, că în zilele proxime apare în tipografia arhidiecezană: *Limba maghiară pentru anul I. și II. de școală*, întocmită după metoda *directă*, de V. Stan, profesor la seminarul „Andreian”.

Pedepsele îndurate de naționalități sub guvernul coaliționist. Tribuna dă în unul din numerii săi din urmă un tablou al pedepselor dictate în procesele politice ale naționalităților din Ungaria. Conform acestui tablou suma totală a anilor de închisoare pentru delicta politice e de 21 ani, 9 luni și 37 zile, iar suma amendelor e de 19.161 cor. Cheltuielile de proces sunt evaluate la 60.000 coroane.

Relațiile anglo germane. Ziarul „Norddeutsche Allgemeine Zeitung” serie din incidentul întâlnirii regelui Eduard al Angliei cu împăratul german la Wilhelmshöhe următoarele: „Salutăm această vizită ca pe un eveniment fericit, ea completează întrevăderea dela Swinemünde care s'a petrecut în mod așa de fericit, precum și întrevăderea iminentă a regelui Eduard cu împăratul Francisc Iosif. Se poate vedea în acest șir de întrevăderi ale monarhilor confirmarea tendințelor pacifice în relațiile dintre toate națiunile. Visita dela Wilhelmshöhe răspunde asemenea sentimentelor amicale ce domnesc din ce în ce mai mult printre populațiunile Germaniei și Angliei”.

Salutarea Austro-Ungariei pentru regele Angliei. Ziarul „Wiener Abendpost”, vorbind de întrevăderea regelui Eduard cu împăratul Francisc Iosif spune: populațiunea monarhiei salută cu simpatie și respect pe amicul sincer al împăratului rege.

Dănsa știe cât de strânse sunt legăturile de reciprocă încredere care leagă de mulți ani dinastia sa cu casa regală engleză, știe să aprecieze amicitia tradițională a celor două state, puse deseori la încercare și având același scop politic: menținerea păcii universale.

Un ziar german despre jubileul prințului Bulgariei. Ziarul „Norddeutsche Allgemeine Zeitung” spune, vorbind de jubileul prințului Bulgariei, că evenimentele au dovedit că dela suirea pe tron a prințului politica internă și internațională a Bulgariei s'au îmbunătățit.

Relațiunile dintre Germania și Bulgaria au luat un caracter mai intim după ce s'a arătat că principiile este hotărât a face o politică de pace. Ziarul dorește ca principiile să poată menține Bulgaria ca un element prețios progresului pacinic.

Coroane eterne. Maria Arsinte dăruiește pentru iertarea păcatelor și întru vecinica odihnă a sufletului răposatului său ginere Andreiu Micu, cătărămbar, fondului „Văduvelor și orfanilor”, administrat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiu” 4 cor., iar „Fondului de 20 bani pentru câmpărire a unei case cu hală de vânzare” 4 cor.

Monument din incidentul întâlnirii monarhilor. Mercuri, în ziua premergătoare întâlnirii regelui Eduard din Anglia cu monarhul nostru Francisc Iosif la Ischl, s'a isprăvit în Marienbad ridicarea unui monument întru amintirea întâlnirii celor doi monarhi din vara anului 1904.

Recolta în Ungaria. După statistica ministeriului r. u. de agricultură, publicată la începutul lui August asupra recoltei din Ungaria în anul curent, aflăm următoarele: grâu s'a produs 32.26 milioane măști metrice în loc de 53.73 milioane în anul 1906, săcară 10,40 milioane în loc de 14,15 milioane ca în anul trecut, orz 12.91 milioane față de 15.19 milioane din anul trecut și ovăș 11.43 milioane față de 12.73 milioane măști metrice din anul trecut. Porumbul va da foarte probabil după aceeași evaluare o recoltă bună mijlocie.

Hymen. Dora Vuia și Dr. Victor Bontescu logodiți.

— Livia Popu și Dr. Romul Boilă fidanțați. Bădăcin, Dealul Turinei 17 August 1907.

— Ravecuța Langa și Harion V. Boțiu caud. de preot logodiți.

Iosif Ioachim, vestitul violinist și componist german a murit în 16 l. c. în Berlin.

Cununie. Marioara Guga fiica preotului Guga din Șoimuș și Ioan Ilie vice-notar în Valișoara, fac cunoscută serbarea cununiei lor, ce se va celebra Duminecă în 1 Septembrie nou a. c. la 3 ore p. m. în biserica gr. or. din Șoimuș-mureșan. Șoimuș, 15 August 1907.

Preot bulgar omorât. Din Constantinopol se anunță, că secretarul metropolitanului grec din Florina a ucis în mijlocul străzii pe un preot bulgar. Ucigașul luându-o la fugă a fost ucis de poliție.

Derailare pe linia Brașov—Ghimeș. Intre Csikszereda și Matefalva a derailat Vineri în 16 c. trenul de persoane care sosia din Ghimeș. Locomotiva s'a prăbușit trăgând după ea alte 6 vagoane cari fură cu totul sfărâmate. Numeroși pasageri au fost răniți. Doamna Karl Berger, soția unui profesor a fost ucisă. O fată din München, Elsa Kircher, e grav rănită la braț și piciorul drept. Rudolf Becher e rănit la cap. Conducătorul locomotivei și fochistul au fost răniți mortal. Alți 13 pasageri sunt răniți mai greu și mai ușor. Din Csikszereda a fost trimis imediat în ajutor un tren cu medici, cari sosiți la fața locului au dat primele ajutoare răniților. După pansarea lor, răniții au fost transportați la Csikszereda. Causa derailării e probabil locomotiva cu care se făcea experiențe și care în viteza ei n'a putut rezista unei curbe. Comunicația a fost întreruptă câteva zile.

Concert și teatru în Arad. Corul „Asociațiunii naționale aradane pentru cultura poporului român”, secția meseriașilor aranjează sub dirigența învățătorului Nicolae Ștef în onoarea adunării generale a „Reuniunii învățătorilor rom. gr. or. din diecesa Aradului protopopiatul I.—VII.” Joi, în 29 August n. 1907 concert, teatru și joc în „Casa Națională” din Arad. Începutul precis la 8 ore seara. Prețul de intrare: de familie 3 cor., de persoană 1 cor. Venitul curat se destinează pentru scopuri filantropice. Comitetele aranjator: Iustin Olar, prezident. George Teran, secretar. NB. Ofertele marinimoase sunt a se trimite la adresa dlui I. Olar, Arad, Szabadság-tér nr. 14.

Petrecere în Nasna. „Comitetul parohial din Nasna (protopopiatul Murăș-Oșorheiu) invită la petrecerea de vară împreună cu concertul absolvenților de teologie din Sibiu, ce se va ține în școala confes. gr. ort. din Nasna, Mercuri în 15 Aug. st. v. (Sta Maria). Începutul la 7 ore seara. Venitul curat este destinat în favorul școlii din loc. După concert urmează dans. Suprasolviri se primesc cu mulțămintă și se vor cuită pe cale ziaristică”.

Petrecere în Miheșul-de-Câmpie. Inteligența română din Miheșul-de-Câmpie și jur invită la petrecerea de vară ce va avea loc în edificiul școlii române din Miheșul-de-Câmpie la 28 August st. nou 1907 (în ziua Adormirii Născătoarei de Dzeu). Venitul curat se va da bisericilor române din loc. Prețul de intrare de persoană 1 cor., de familie 3 cor. (până la 4 membri). Începutul la orele 7 și jum. seara. Suprasolvirile se vor cuită cu mulțămintă prin ziare. Onoratele familii sunt rugate a se îngriji de mâncări. De beuturi bune și ieftine se îngrijește comitetul aranjator. Trenul sosește și pleacă seara și dimineața. Comitetele aranjator.

Din despărț. „Asociațiunii”.

Convocare.

Adunarea generală cercuală a despărțământului Bran al Asociațiunii se va ține Duminecă în 12/25 August a. c. la 11 ore a. m. în Schodol-biserica veche, cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea ședinței prin directorul despărț.
2. Raportul comitetului.
3. Raportul cassarului și bibliotecarului.
4. Alegerea unei comisiuni pentru cenzurarea rapoartelor de mai sus, pentru încassarea taxelor și acvirea de noi membrii.
5. „Folosul tovarășilor” disertațiune lucrată de dl Victor Pușcariu, paroh în Schodol.
6. Referada comisiunii emisă sub pct. 4.
7. Încheierea ședinței și alegerea a doi membri pentru verificarea procesului verbal.

Bran, în 3/16 August 1907.

În numele comitetului:

George Babeș
dir. desp.

Convocare.

Adunarea generală a despărțământului „Reghin” al Asociațiunii pentru literatură și cultura poporului român se convoacă prin aceasta pe 28 August n. 1907 la 4 ore post meridiane în comuna Iabenița, în sala cea mare dela otelul băilor.

Program:

1. Deschiderea adunării prin directorul despărț.
2. Raportul comitetului.
3. Alegerea alor două comisiuni:
 - a) pentru înscrierea de membrii noi și încassarea taxelor.
 - b) pentru cenzurarea raportului.
4. Disertațiune.
5. Referada comisiunilor.
6. Alegerea alor doi delegați la adunarea generală din Bistrița.
7. Eventuale propuneri.
8. Alegerea comisiunii de verificare a protocolului adunării. — Urmează concert și dans.

Din ședința comitetului ținută în Reghin la 15 August, 1907.

Galacteon Șagău
direct. despărț.

Sunt rugate și alte foi a publica această Convocare.

PARTEA LITERARĂ.

Dreptul public.

Dreptul public se referă la raporturile ce există între stat și cetățenii săi, între membrii cari formează statul. Pentru a exista dreptul public, trebuie deci să existe întâiu statul, cu cetățenii săi.

Statul e o societate organizată în scopul realizării unei stări de drept pe seama membrilor ei, prin urmare, e o societate necesară, fiindcă în interesul tuturor oamenilor este, să se bucure de o stare permanentă de drept, de o siguranță de drept.

Formarea statului se bazează pe contract, — fiindcă la orice viețuire împreună se cere învoiala celor ce vreau să trăiască împreună, — aici deci să cere învoiala membrilor societății. Istoricește nu poate fi dovedită legarea contractului social, dar rațiunea ne spune, că statul într'adevăr numai prin contract, prin învoială a putut fi creat la început.

Contractul acesta se numește acum contract de stat sau — constituție. La legarea acestui contract au contribuit cu vot egal toți membrii societății compuse în scopul formării de stat, cari prin legarea contractului s'au obligat să coopereze în comunitate pentru asigurarea existenței lor reciproce.

S'a dat naștere deci unei societăți civile, care prin un vot de supunere, prin jurământ, își alege un reprezentant al voinei generale, o persoană, care primește dreptul de a exprima și a realiza voința tuturor, și persoana aceasta se numește domnitoriu.

Tot în contractul acesta se mai stabilește și modul cum are domnitoriu să întrebuințeze voința corună, și așa se compune contractul de stat, constituția, care pune apoi statul în poziția de a putea câștiga pe seama cetățenilor săi dorita stare de drept.

Noțiunea statului ar fi deci următoarea: statul e o societate organizată pentru realizarea unei stări de drept.

Societatea e atunci organizată, când un organ al ei, însărcinat cu aceasta, exprimă și realizează voința generală; ear stare de drept e aceea, în care dreptul fiecărui e precizat în lege și e apărat prin forță și prin constrângere în contra violărilor.

Pentru crearea unui stat se cere deci:

1. Un teritoriu, o parte de pământ, care să aparțină exclusiv lui;
2. Scopul de stat, care e siguranța generală de drept;
3. Conexiune de drept între toți oamenii de pe teritoriul acesta, uniți întru ajungerea scopului de stat;
4. Un cap suprem, ca organ al voinei generale; și
5. Constituția, contractul de stat, ca complex al tuturor instituțiilor, prin cari se determină activitatea capului suprem și a organelor sale.

Capul statului, domnitorul, e persoana căreia prin jurământ, prin act de supunere i-s'a transmis dreptul de a exprima și realiza voința generală a cetățenilor, și care prin urmare intruște în sine următoarele însușiri:

1. E reprezentant al statului, și ca atare are dreptul de a cere să fie recunoscut ca Maiestate, iar prin aceasta devine inviolabil.
2. E suveran, adică singurul posesor al puterii de stat, ceea ce face ca actele sale să fie neapelabile.

Puterea de stat e deci dreptul de a exprima și realiza voința generală, și aci sunt cuprinse toate drepturile necesare pentru ajungerea scopului de stat.

Cum însă realizarea scopului de stat, care e: siguranța generală de drept, zace în interesul membrilor societății, a cetățenilor, drepturile concentrate în mâinile puterii de stat sunt totodată și îndatoriri ale domnitorului față de supușii săi, dela cari are puterea.

Domnitorul nu exerciază în persoană puterea de stat, ci prin oamenii săi de încredere, prin guvernul său, care e responsabil pentru tot ce se face în numele puterii de stat și prin puterea de stat.

Toamă de aceea, puterea de stat nu e nelimitată. Ea se extinde asupra tuturor mijloacelor necesare pentru ajungerea scopului de stat, dar numai până aci și nu mai departe, pentru că tot ce trece peste această barieră e abus de putere; și fiindcă puterea de stat reprezintă voința generală a cetățenilor, de sine se înțelege, că din partea puterii de stat nu pot fi luate dispozițiuni contrare voinței generale a cetățenilor.

Limitele positive ale puterii de stat vin precizate bine în constituție. Puterea de stat se extinde asupra tuturor persoanelor și a lucrurilor de pe teritoriul statului, ba și asupra persoanelor morale și asupra străinilor, câtă vreme aceștia se află pe teritoriul statului. Statul în stat însă nu se poate tolera; adică statul nu poate tolera societate, care să nu-i fie supusă.

Activitatea puterii de stat se manifestă în trei forme, pe cari le cunoaștem, și anume: s'au prin exprimarea, cu putere de drept, a voinței generale, ceea ce se numește *putere legislativă*, s'au prin executarea voinței generale, ceea ce se numește *putere executivă* s'au în fine prin ținerea în evidență a tot ce privește statul referitor la scopul urmărit, ceea ce se numește *putere controlătoare*. Toate aceste forme ale puterii de stat constituiesc *drepturi suverane*, cari cu puterea de stat stau în următorul raport: Puterea de stat influențează în mod direct asupra scopului de stat, luând în mână asigurarea drepturilor, ceea ce se face cu ajutorul *justiției*, care precizează limitele de drept ale fiecărui, și violarea acestor limite o amenință cu pedeapsă, iar dacă se face violarea, execută amenințarea. Puterea de stat influențează apoi în mod indirect asupra scopului de stat, formând pentru ea siguranța de drept, obiect numai de a doua mână, căci obiect de mână întâia sunt pentru ea instituțiunile cari promovează siguranța de drept, de ex. *poliția*.

Statul numai atunci poate să fie bine guvernat, dacă domnitorul are cunoștință exactă despre starea în care se află statul și cetățenii, și datorința domnitorului este să-și câștige în privința aceasta informațiunile necesare, cari au să se extindă asupra mijloacelor prin cari ele se pot acoperi.

Puterea legislativă stabilește normele necesare pentru asigurarea drepturilor pe seama cetățenilor, iar normele acestea se numesc *legi*.

Usul încă se preface în lege dacă vine aprobat în mod tăcut și nu se face declarație contrară. Puterea legislativă mai are dreptul, afară de acela de a da legi, încă și dreptul să le interpreteze, să le modifice sau să le abroage. (Va urma).

